

พุทธวิธีเพื่อการพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัย
ในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี*

THE BUDDHIST METHODS FOR TRANSPORT SAFETY MANAGEMENT (TSM)
DEVELOPMENT IN RATCHABURI PROVINCE

มนตรี วรภัทรทรัพย์, วรวุฒิ มุลตรีอุตร

Montree Worapattharasap, Worawuth Multri-utr

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Ratchaburi Buddhist College

E-mail : papamontree@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษารูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี 2. เพื่อศึกษากระบวนการในการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี 3. เพื่อนำเสนอพุทธวิธีในการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี การศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี ยึดตามกรอบมาตรฐานของกรมการขนส่งทางบก โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แบ่งเป็น 8 ด้านสำคัญ ได้แก่ ความปลอดภัยในการขนส่ง กฎหมาย การบำรุงรักษารถ การจัดการพนักงานขับรถ การวางแผนเดินทาง ความรู้ด้านการขนส่ง การจัดการเหตุฉุกเฉิน และการวิเคราะห์อุบัติเหตุ 2. กระบวนการพัฒนาการอบรมมีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงระบบแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การจำลองเหตุการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร และ 3. การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับกระบวนการอบรม เพื่อเป็นแนวทางพุทธวิธีในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้มีทั้งความรู้ และวิจารณญาณในการทำงาน ได้แก่ อัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) อัตถัญญตา (การรู้จักผล) อตตัญญตา (การรู้จักตน) มัตตัญญตา (การรู้จักประมาณ) กาลัญญตา (การรู้จักกาล) ปริสสัญญตา (การรู้จักชุมชน) และปุคคลัญญตา (การรู้จักบุคคล) ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยในการขนส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

*Received February 16, 2026; Revised April 16, 2026; Accepted May 3, 2026

คำสำคัญ : สัปปุริสธรรม 7; การพัฒนา; บุคลากรจัดการความปลอดภัย (TSM); การบริหารความปลอดภัย
ในการขนส่ง

Abstract

This research article aims 1. To examine the fundamental training model for Transportation Safety Management (TSM) personnel in Ratchaburi Province 2. To investigate the developmental process of TSM personnel training in the same area and 3. To propose a Buddhist-based approach for the development of TSM personnel training in Ratchaburi Province. This is qualitative research design, employing in-depth interviews and focus group discussions. The study involved 12 key informants, and the focus group discussion included 9 participants.

The research findings revealed that: 1. The fundamental training model for Transport Safety Management (TSM) personnel in Ratchaburi Province is based on the standard framework of the Department of Land Transport. The training content covers both theoretical and practical components, divided into eight key areas: transport safety, laws and regulations, vehicle maintenance, driver management, route planning, transportation knowledge, emergency management, and accident analysis. 2. The training development process is characterized by a systematic and participatory learning approach, consisting of five stages: lectures, practical training, simulation exercises, experience sharing, and evaluation for curriculum improvement. 3. The integration of the Seven Sappurisa Dhamma (virtues of a good person) into the training process serves as a Buddhist approach to developing personnel with both knowledge and sound judgment in their work. These include: knowing the causes (Dhammanyuta), knowing the results (Atthanyuta), knowing oneself (Attanyuta), knowing moderation (Mattanyuta), knowing the proper time (Kalanyuta), knowing the community (Parisanyuta), and knowing individuals (Puggalanyuta). This integration enhances the effectiveness of transport safety management practices.

Keywords : Seven Sappurisa Dhamma; Development; Transport Safety Manager (TSM) Personnel;
Transport Safety Management

บทนำ

ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนยังคงเป็นประเด็นสำคัญของสังคมไทย เนื่องจากก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐสะท้อนว่าหนึ่งในสาเหตุสำคัญคือการขาดความรู้และทักษะด้านการบริหารความเสี่ยงของบุคลากรในภาคการขนส่ง รวมถึงการจัดการความปลอดภัยที่ยังไม่เป็นระบบ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2565) ด้วยเหตุนี้ กรมการขนส่งทางบกจึงกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง เพื่อกำกับและยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยอย่างจริงจัง (กรมการขนส่งทางบก, 2564) อย่างไรก็ตาม บุคลากรดังกล่าวยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการจัดการเหตุฉุกเฉินและการใช้เทคโนโลยีความปลอดภัย (กรมการขนส่งทางบก, 2565)

จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่สำคัญด้านการคมนาคมของภาคตะวันตก เป็นเส้นทางเชื่อมต่อหลักและมีปริมาณการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารจำนวนมาก (มูลนิธิไทยโรดส์, 2566) แม้จะมีบทบาททางเศรษฐกิจสูง แต่สถานการณ์อุบัติเหตุในพื้นที่ยังคงน่ากังวล โดยเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดด้านทักษะบุคลากร การบังคับใช้กฎหมาย และการใช้เทคโนโลยีความปลอดภัยที่ยังไม่ทั่วถึง (ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน, 2564) อีกทั้งการอบรมในบางหน่วยงานยังขาดความต่อเนื่อง (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2565) จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีพื้นฐานแนวคิดหลักคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ซึ่งมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม การวิเคราะห์สถานการณ์จริง และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ยั่งยืน ควบคู่กับกรอบกฎหมายและมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่งของภาครัฐ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสัปปริสธรรม 7 ตามพระไตรปิฎก ได้แก่ อัมมัญญตา อัตถัญญตา อัตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา และปุคคัลญญตา มาเป็นกรอบแนวคิดเชิงพุทธบูรณาการในการพัฒนาคุณลักษณะภายในของผู้จัดการความปลอดภัย (พระมหาจตุรงค์ อคฺคมโมและคณะ, 2564) ซึ่งหลักธรรมดังกล่าวมุ่งเน้นการรู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน และรู้บุคคล อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การบูรณาการหลักธรรมกับแนวคิดการบริหารสมัยใหม่จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีทั้งสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณธรรมจริยธรรม

จากบริบทปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของประเทศ และข้อจำกัดด้านความรู้ ทักษะ ตลอดจนกระบวนการพัฒนาบุคลากรจัดการความปลอดภัยในการขนส่งในจังหวัดราชบุรีที่ยังขาดความเป็นระบบและความต่อเนื่อง ประกอบกับความจำเป็นในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามกรอบกฎหมายและมาตรฐานของภาครัฐ จึงเห็นได้ชัดว่าการอบรมบุคลากร TSM ในพื้นที่ยังต้องการรูปแบบและกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทจริงของจังหวัด ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษารูปแบบพื้นฐานและกระบวนการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในจังหวัดราชบุรี พร้อมทั้งเสนอแนวทางบูรณาการหลักสัปปริสธรรม 7 เพื่อเสริมสร้างทั้งสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณธรรมในการปฏิบัติงาน อันนำไปสู่การกำหนด

คำถามวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการ และแนวทางพัฒนาที่เหมาะสม และเพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่งของจังหวัดราชบุรีให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบพื้นฐานการอบรบบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการในการพัฒนาการอบรบบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อนำเสนอพุทธวิธีในการพัฒนาการอบรบบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง พุทธวิธีเพื่อการพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 2 รูป นักวิชาการ จำนวน 2 คน หัวหน้าขนส่งจังหวัดราชบุรี หรือผู้แทน จำนวน 1 คน หัวหน้าขนส่งจังหวัดราชบุรี สาขาบ้านโป่ง หรือผู้แทน จำนวน 1 คน หัวหน้าขนส่งจังหวัดราชบุรี สาขาจอมบึง หรือผู้แทน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ขนส่งจังหวัดราชบุรี หรือผู้แทน จำนวน 1 คน วิทยากรผู้จัดการความปลอดภัยในการขนส่ง จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการขนส่งในจังหวัดราชบุรี จำนวน 1 คน ผู้จัดการความปลอดภัยในการขนส่ง จำนวน 1 คน และผู้จัดการความปลอดภัยในการขนส่ง จำนวน 1 คน รวม 12 รูปหรือคน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนาและวิชาการ ประกอบด้วย พระสงฆ์ จำนวน 2 รูป นักวิชาการ จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐด้านการขนส่ง ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานขนส่งจังหวัดราชบุรี จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ผู้แทน

ภาคผู้ประกอบการด้านการขนส่ง ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ประกอบการขนส่งในจังหวัดราชบุรี จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง ประกอบด้วย ผู้แทนผู้จัดการความปลอดภัยในการขนส่งในจังหวัดราชบุรี จำนวน 2 คน รวม 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion Form) ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคำถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม โดยเน้นการสร้างพุทธรูปเพื่อพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งงานการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยออกเป็น 8 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและสำรวจความเป็นไปได้ และประชุมเตรียมความพร้อมของคณะนักวิจัย

ระยะที่ 2 กำหนดประเด็นกิจกรรม/แนวทาง/แผนงานการวิจัย

ระยะที่ 3 ศึกษาข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

ระยะที่ 4 ศึกษาข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

ระยะที่ 5 ศึกษาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับนำเสนอพุทธรูปวิธีการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

ระยะที่ 6 ประเมินผลความคืบหน้าโครงการ

ระยะที่ 7 การวิเคราะห์ผลการศึกษา ผลกระทบจากโครงการวิจัย

ระยะที่ 8 จัดทำรายงานวิจัยเพื่อสื่อบริการความรู้ให้กับพื้นที่

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบพื้นฐานและกระบวนการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในจังหวัดราชบุรี จากนั้นจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นสำคัญ และสังเคราะห์สรุปเป็นภาพรวมด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. รูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

1.1 ผลการศึกษารูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี พบว่า รูปแบบการอบรมที่ใช้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีการยึดตามกรอบมาตรฐานและแนวทางของกรมการขนส่งทางบกเป็นหลัก เนื้อหาการอบรมครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในการขนส่ง โดยแบ่งออกเป็น 8 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัยในการประกอบการขนส่ง เน้นหลักการควบคุมความปลอดภัยและการลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน 2) ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบการขนส่ง ครอบคลุมข้อกำหนด ใบอนุญาต และบทลงโทษที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการบำรุงรักษาและตรวจสอบสภาพรถ มุ่งเน้นการตรวจความพร้อมของรถและระบบสำคัญก่อนใช้งาน 4) ด้านการจัดการพนักงานขับรถ เน้นการควบคุมพฤติกรรม วินัย และคุณสมบัติของผู้ขับขี่ 5) ด้านการวางแผนและปฏิบัติการเดินรถ เกี่ยวกับการกำหนดเส้นทาง เวลา และการควบคุมการเดินรถ 6) ด้านความรู้ในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ครอบคลุมการบรรทุก การจัดการสินค้า และความปลอดภัยของผู้โดยสาร 7) ด้านการจัดการเหตุฉุกเฉิน เน้นขั้นตอนการรับมือและการประสานงานเมื่อเกิดเหตุ และ 8) ด้านการวิเคราะห์และป้องกันอุบัติเหตุ มุ่งเน้นการเก็บข้อมูล วิเคราะห์สาเหตุ และกำหนดมาตรการป้องกัน ทั้งนี้ ในบางส่วนมีการใช้กรณีศึกษาในพื้นที่ประกอบการอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจลักษณะปัญหาและสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ตามแนวทางที่กำหนดในปัจจุบัน

2. กระบวนการในการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

2.1 ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) พบว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงระบบที่เน้นการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) โดยสามารถสังเคราะห์เป็นกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการบรรยาย เป็นขั้นตอนพื้นฐานที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและความปลอดภัย โดยดำเนินการผ่านการบรรยายประกอบสื่อ การอธิบายข้อกฎหมายที่สำคัญ การยกตัวอย่างกรณีศึกษา และการวิเคราะห์สถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจทั้งหลักการและแนวทางการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ วิทยากรควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอภิปรายประเด็นปัญหาที่พบในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเชิงลึก

2.1.2 ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่มุ่งพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับงานจริง เช่น การตรวจสอบสภาพรถ การประเมินความเสี่ยงในเส้นทาง การใช้เครื่องมือด้านความปลอดภัย และการปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐานในการจัดการความปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม

2.1.3 ขั้นตอนการจำลองเหตุการณ์ เป็นขั้นตอนที่เน้นการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) โดยออกแบบสถานการณ์ที่สะท้อนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง เช่น อุบัติเหตุทางถนน เหตุฉุกเฉินระหว่างการขนส่ง หรือสถานการณ์ความเสี่ยงในพื้นที่ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกการวิเคราะห์สถานการณ์ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและความกดดัน โดยหลังการจำลองควรมีการสรุปผลและสะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา

2.1.4 ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่เปิดพื้นที่ให้ผู้เข้าอบรมจากหน่วยงานและบริบทที่แตกต่างกัน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวปฏิบัติ ปัญหา และอุปสรรคที่พบในการทำงานจริง ผ่านกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) หรือเวทีเสวนา (Discussion Forum) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสามารถนำแนวทางที่ดีไปปรับใช้ในบริบทของตนเอง รวมทั้งช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.5 ขั้นตอนการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอนสำคัญที่มุ่งประเมินผลการอบรมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินความพึงพอใจ การสังเกตพฤติกรรม และการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง (Follow-up) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงเนื้อหา วิธีการสอน และรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น สภาพเส้นทาง จุดเสี่ยง และลักษณะการขนส่งในจังหวัดราชบุรี อันจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพของหลักสูตรและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. พุทธวิธีในการพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี

3.1 ผลการนำเสนอพุทธวิธีเพื่อพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การพัฒนาการอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ควรบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับกระบวนการอบรม เพื่อเป็นแนวทางพุทธวิธีในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้มีทั้งความรู้ ทักษะ คุณธรรม และวิจยารณญาณในการทำงาน ได้แก่ อัมมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) อัตถัญญตา (การรู้จักผล) อัตตัญญตา (การรู้จักตน) มัตตัญญตา (การรู้จักประมาณ) กาลัญญตา (การรู้จักกาล) ปริสสัญญตา (การรู้จักชุมชน) และบุคคลัญญตา (การรู้จักบุคคล) โดยสามารถเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการอบรมได้อย่างเป็นรูปธรรมใน 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการบรรยาย ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมไม่เพียงได้รับความรู้ด้านกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับเท่านั้น แต่ยังเข้าใจถึงสาเหตุเบื้องต้นของการกำหนดกฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหรือฝ่าฝืนกฎหมาย ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ โดยสอดคล้องกับหลักธัมมัญญา (การรู้จักเหตุ) และ อัตถัญญา (การรู้จักผล) ซึ่งช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจทั้งที่มาและผลลัพธ์ของการกระทำ หากขาดองค์ความรู้นี้อาจนำไปสู่การตีความกฎหมายคลาดเคลื่อน การตัดสินใจผิดพลาด และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือความเสียหาย

3.1.2 ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะในการทำงานจริง พร้อมทั้งรู้จักศักยภาพข้อจำกัด และบทบาทของตนเอง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย โดยสอดคล้องกับหลัก อัตถัญญา (การรู้จักตน) และ มัตถัญญา (การรู้จักประมาณ) ซึ่งช่วยให้ผู้เข้าอบรมไม่ปฏิบัติงานเกินขอบเขตหรือประมาท หากขาดองค์ความรู้นี้อาจทำให้เกิดความมั่นใจเกินจริง ปฏิบัติงานไม่เหมาะสม และเพิ่มโอกาสเกิดความผิดพลาดหรืออุบัติเหตุ

3.1.3 ขั้นตอนการจำลองเหตุการณ์ ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความกดดัน โดยสอดคล้องกับหลัก กาลัญญา (การรู้จักกาล) และ ปริสสัญญา (การรู้จักชุมชน) ซึ่งช่วยให้รู้จักจังหวะเวลาในการตัดสินใจและเข้าใจบทบาทของผู้อื่นในสถานการณ์ หากขาดองค์ความรู้นี้อาจทำให้การตัดสินใจล่าช้า ขาดการประสานงาน และไม่สามารถจัดการเหตุฉุกเฉินได้อย่างเหมาะสม

3.1.4 ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมได้รับมุมมองที่หลากหลาย เข้าใจความแตกต่างของบุคคลและบริบทการทำงาน สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับหลัก ปุคคลัญญา (การรู้จักบุคคล) ซึ่งช่วยให้เข้าใจผู้อื่นและปรับตัวในการทำงานร่วมกันได้ดี หากขาดองค์ความรู้นี้อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง การสื่อสารที่คลาดเคลื่อน และการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

3.1.5 ขั้นตอนการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร ส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ทั้งสาเหตุและผลลัพธ์ของการอบรม เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์จริงได้อย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับหลัก ธัมมัญญา (การรู้จักเหตุ) และ อัตถัญญา (การรู้จักผล) อีกครั้ง รวมถึงบูรณาการหลักสัปปริสธรรมโดยรวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ หากขาดกระบวนการนี้ อาจทำให้หลักสูตรไม่ทันสมัย ไม่ตอบโจทย์พื้นที่ และไม่สามารถยกระดับสมรรถนะของบุคลากรได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธวิธีเพื่อการพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี” มีประเด็นอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี มีลักษณะเป็นระบบ โดยยึดตามกรอบกฎหมายและมาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีการนำกรณีศึกษาในพื้นที่มาประกอบการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยจำเป็นต้องเชื่อมโยงองค์ความรู้กับบริบทการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อะกิระ ชิบาซากิ และชลทิศ ดาราวงษ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการด้านความปลอดภัยที่มีผลต่อทัศนคติด้านความปลอดภัยของพนักงานขับรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมที่มีโครงสร้างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ช่วยส่งเสริมทัศนคติด้านความปลอดภัยได้อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แจ่มนคร และสุภัทรชัย สีสะใบ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า การเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสภาพการทำงานจริงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและลดความเสี่ยง

2. กระบวนการพัฒนาการอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาการอบรมมีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงระบบที่เน้นการมีส่วนร่วม (Active Learning) และสามารถสังเคราะห์เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การจำลองเหตุการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการประเมินผล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต้องมุ่งเน้นทั้งความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จริง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ และสาคร ธาระที (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และควรใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

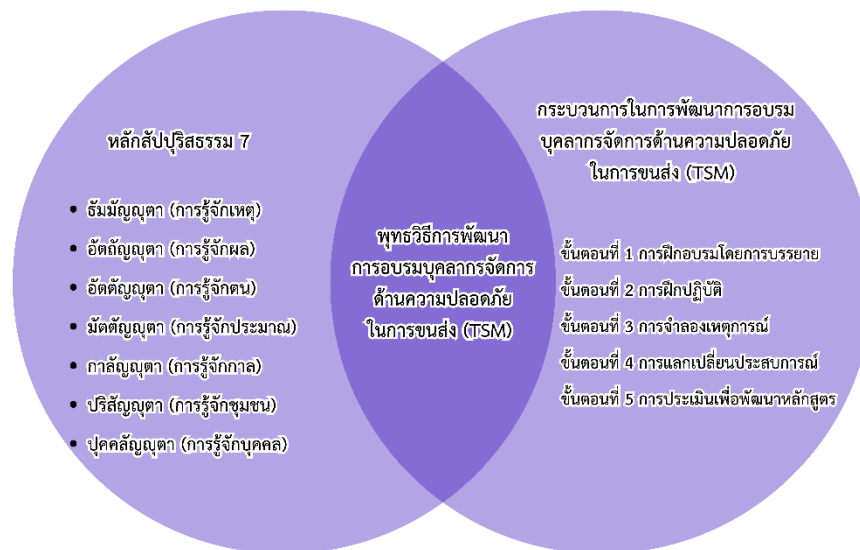
3. พุทธวิธีเพื่อการพัฒนาการอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) จากผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับกระบวนการอบรม ทำให้การพัฒนาบุคลากรมีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด และจิตสำนึก โดยช่วยเสริมสร้างการคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจอย่างรอบคอบ และความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยอย่างยั่งยืนต้องเน้นทั้ง “สมรรถนะ” และ “คุณธรรม” ควบคู่กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลนภา อ่อนละเอียด และพระครูวุฒิชัยการโกศล (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการ

บริหารสถานศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมดังกล่าวมาช่วยทำให้การบริหารงานมีความเป็นระบบ มีเหตุผล และเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย ศิริเกษ และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สัปปุริสธรรม 7 กับการบริหารองค์การ” ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมทั้ง 7 สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการตัดสินใจ การบริหารทรัพยากร และการพัฒนาบุคลากรได้อย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “พุทธวิธีเพื่อการพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ในเขตจังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

การพัฒนาบุคลากรจัดการด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ที่มีประสิทธิภาพ ไม่ควรเน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้เชิงเทคนิคเท่านั้น แต่จำเป็นต้องบูรณาการ “หลักธรรม” เข้ากับ “กระบวนการเรียนรู้” อย่างสอดคล้องกัน เพื่อพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และวิถีคิดของผู้ปฏิบัติงานไปพร้อมกัน การจับคู่หลักสัปปุริสธรรม 7 กับกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน ทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้เชิงลึกและเป็นระบบ กล่าวคือ ในขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการบรรยาย ได้เชื่อมโยงกับหลักอัมมัญญาตา (การรู้จักเหตุ) และอัตถัญญาตา (การรู้จักผล) ช่วยให้ผู้เข้าอบรมไม่เพียงเข้าใจเนื้อหา แต่สามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการปฏิบัติงานได้อย่างมีเหตุผล ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ เชื่อมโยงกับหลักอุตตัญญาตา (การรู้จักตน) และมัตตัญญาตา (การรู้จักประมาณ) ทำให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงศักยภาพและข้อจำกัดของตน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ไม่ประมาท ในขั้นตอน

การจำลองเหตุการณ์ เชื่อมโยงกับหลักกาลัญญา (การรู้จักกาล) และปรีชญญา (การรู้จักชุมชน) ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมสามารถตัดสินใจได้ถูกจังหวะ เข้าใจบริบท และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เชื่อมโยงกับหลักบุคคลัญญา (การรู้จักบุคคล) ช่วยให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลและสามารถสื่อสารทำงานร่วมกันได้ดี และในขั้นการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร ได้ย้อนกลับไปใช้หลักมัณญญาและอัตัญญาอีกครั้ง เพื่อวิเคราะห์เหตุและผลของการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ การบูรณาการดังกล่าวทำให้กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรไม่ใช่เพียงการเรียนรู้เพื่อรู้ แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อเข้าใจและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรอบคอบ และสอดคล้องกับบริบทของงานด้านความปลอดภัยในการขนส่งได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายให้มีรูปแบบพื้นฐานการอบรมบุคลากรจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับกฎหมาย มาตรฐาน และบริบทพื้นที่ จังหวัดราชบุรี โดยคำนึงถึงลักษณะเส้นทาง รูปแบบการขนส่ง และความเสี่ยงเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้การอบรมสามารถตอบสนองต่อปัญหาความปลอดภัยในการขนส่งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. สำนักงานขนส่งจังหวัดหรือสถานประกอบการของเอกชนที่จัดการอบรมควรส่งเสริมการนำพุทธิวิธีมาใช้เป็นแนวทางในการอบรมบุคลากรจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ความไม่ประมาท คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ อันจะช่วยให้บุคลากรสามารถตัดสินใจและปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ
3. กรมการขนส่งทางบกควรนำพุทธิวิธีพัฒนาการอบรมบุคลากรจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) ไปบูรณาการในระดับนโยบายและการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นฐานในการออกแบบหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่งเกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืน และสามารถลดความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำรูปแบบการอบรม TSM ไปใช้พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะด้านความปลอดภัยในการขนส่งอย่างเป็นระบบ
2. กรมการขนส่งทางบกควรบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 ในการอบรม เพื่อเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล และจริยธรรมด้านความปลอดภัย
3. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการอบรม TSM ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อยกระดับการจัดการความปลอดภัยในการขนส่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำรูปแบบพุทธวิธีการอบรม TSM ไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาบุคลากรและลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการขนส่ง
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยในการขนส่ง (TSM) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมและผู้เกี่ยวข้องต่อรูปแบบพุทธวิธีการอบรม TSM รวมถึงผลที่เกิดขึ้นต่อพฤติกรรมการทำงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและขยายผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการขนส่งทางบก. (2564). *คู่มือแนวทางการกำกับดูแลความปลอดภัยในการประกอบการขนส่งทางถนน*. กรุงเทพฯ : กรมการขนส่งทางบก.
- กรมการขนส่งทางบก. (2565). *แนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการขนส่งทางถนนของผู้ประกอบการขนส่ง*. กรุงเทพฯ : กรมการขนส่งทางบก.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2565). *รายงานสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2565). *รายงานการพัฒนาทักษะแรงงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ และสาคร ธีระที. (2556). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *บทความวิจัย*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า 1-9.
- ดลนภา อ่อนละเอียด และพระครูวุฒิชัยการโกศล. (2568). การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารเสถียรวิทยปริทัศน์*, 5(2), 1168-1180.
- บุญช่วย ศิริเกษ, ชิณพงศ์ ศรีจันทร์, พระครูปลัดจักรพล สิริธโร และพิมพ์อร สดเอี่ยม. (2565). สัปปุริสธรรม 7 กับการบริหารองค์การ. *วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 7(8), 369-385.

พระมหาจตุรงค์ อคฺคธมฺโม, พระครูปลัดสุชาตี วตสฺสโต และธนภัทร ดี. (2564). การบริหารบุคลากรตามหลัก
สัปปริสธรรม 7 ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารพุทธ
การศึกษาและการวิจัย*, 7(2), 203–212.

มูลนิธิไทยโรดส์. (2566). รายงานสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย พ.ศ. 2565–2566.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิไทยโรดส์.

ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน. (2564). รายงานการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุทางถนน
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน.

สุกัญญา แจ่มนคร และสุภัทรชัย สีสะใบ. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*,
8(3), 71–85.

อะกีระ ชิบาชากิ และชลทิศ ดาราวงษ์. (2564). การจัดการด้านความปลอดภัยที่มีผลต่อทัศนคติด้านความ
ปลอดภัยของพนักงานขับรถบรรทุก บริษัทขนส่งในจังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*,
17(3), 145–154.